

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

УДК 328.1 ДЦ УНР : 06.05 +324.51«1920/1930»
DOI: 10.31651/2076-5908-2020-2-77-83

**ЯБЛОНСЬКИЙ Василь
Миколайович**, кандидат
історичних наук, доцент,
радник при дирекції,
Національний інститут
стратегічних досліджень,
e-mail: vy2006@ukr.net
Orcid ID: 0000-0002-2998-7203

ДІЯЛЬНІСТЬ УРЯДУ ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ В ЛІЗІ НАЦІЙ (1920-ті – ПОЧАТОК 1930-х рр.)

Втрата власної території урядом Української Народної Республіки та перехід у статус «уряду у вигнанні» призвела до перебудови усіх напрямів діяльності, у тому числі і такого важливого, як зовнішньополітичний. Нові реалії змушували шукати нові форми діяльності зовнішньополітичного відомства у тому числі і з Лігою Націй, міжнародною структурою, яка була покликана розв'язувати проблеми, які виникли в результаті створення Версальсько-Вашингтонської системи. У статті розглядається робота Державного центру УНР на еміграції (ДЦ УНР) у Лізі Націй та структурах, афілійованих з нею. Окремою сюжетною лінією є намагання екзильного уряду вплинути на процес визнання Радянського Союзу Сполученими Штатами Америки. У результаті перемовин урядових чинників УНР з групою американських сенаторів, сенатором Р. Копеландом у верхній палаті США було започатковане обговорення можливості визнання Української Народної Республіки.

Ключові слова: Державний центр УНР на еміграції, Ліга Націй, Симон Петлюра, США.

Постановка проблеми. З 1921 р. українська дипломатія вступає у новий період, коли внаслідок окупації території України, доводилося репрезентувати фактично неіснуючу державу. А відсутність достатніх коштів призвела до ліквідації більшої частини дипломатичних представництв та скорочення загальної чисельності дипломатів. Уряд УНР утримував дипломатичні місії в небагатьох країнах: Австрії – Г. Сидоренко, Бельгії та Голландії – А. Яковлів, Великобританії – Я. Олесницький, Італії – В. Мазуренко, Німеччині – Р. Смаль-Стоцький, Румунії – К. Мацієвич, США – Ю. Бачинський, Туреччині – В. Мурський, Франції – О. Шульгин, Чехословаччині – М. Славинський, Швейцарії – М. Василько. З огляду на фінансові проблеми, всі ці закордонні установи не були чисельними. Іноді вони склалися з двох-трьох дипломатів, що негативним чином позначилося на їх роботі. Формувалися також невеликі місії і при різних міжнародних організаціях, зокрема при Лізі Націй.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження згаданої проблематики почалося лише в сучасній Україні [1; 2; 3; 4; 5], коли перед дослідниками відкрилися можливості роботи із архівами та українською літературою виданою закордоном [6; 7; 8]. Сучасні праці

більшою мірою стосуються діяльності Ліги Націй у цілому, без розгляду роботи дипломатичного відомства Державного центру УНР у цій міждержавній структурі.

Метою статті є визначення основних напрямів роботи еміграційного уряду УНР в Лізі Націй за умов обмежених інституційних, людських та фінансових впливів на міжнародну політику у цей період.

Виклад основного матеріалу. Як не парадоксально це звучало б, але розуміння відтермінованого повернення в Україну та відновлення її незалежності, дозволило спробувати вибудувати більш зважені і детальні підходи до зовнішньої політики. У своєму листі від 6 березня 1924 р. до міністра закордонних справ УНР князя Я. Токаржевського-Карашевича С. Петлюра подає свою візію ближчого майбутнього: «Головним фактом закордонної політики, що определяє собою успіх чи не успіх політично-дипломатичної акції за українську державність, є визнання *de jure* Союзу Совітських Республік Англією, Італією, Норвегією, Австрією. Слідком за цими державами прийде визнання Союзу і іншими. З яких би мотивів це визнання не робилось, для нас, як відповідальних представників певної концепції нашої державности, повинно бути ясным, що Україна, як складова частина Союзу Совітських республік, стала суб'єктом міжнародних відносин і увійшла як певний чинник (офіційний) в міжнародні відносини. Для нас цей факт може бути немилим. Та від цього значіння його не міняється. Свідомости, внутрішньої консолідації і державного розвитку у нашого народу вистарчило тільки на федеративне виявлення своєї державної ідеї і в комуністичній (формально) формі. В значній мірі, коли не виключно, і це виявлення національної енергії є заслугою не комуністичних та сумежних з ними елементів українського народу, а протилежних їм; [...] тих, що боролися за нашу державність під прапором УНР, створили традицію державної боротьби, легенду її, але через цілий ряд причин не мали сили довести її до кінця» [9, 504].

Аналізуючи зовнішньополітичну ситуацію того періоду С. Петлюра переконується, що її зміна на користь підтримки української незалежності залежатиме насамперед від економічної спроможності більшовицького режиму. Доки він розвиватиметься і не проявлятимуться тенденції до господарського занепаду, годі сподіватися на підтримку ідеї української незалежності міжнародною спільнотою. У цьому контексті діяльність уряду УНР за кордоном повинна нести передовсім інформаційний характер, з поясненням суті української державної проблеми та можливих преференцій для впливових чи вирішальних чинників європейської політики у разі її позитивного розв'язання.

Відновлення активності ДЦ УНР, зокрема дипломатичної, не залишилася непоміченою ні в Харкові, ні в Москві. Так, голова Уряду УСРР Влас Чубар тільки упродовж березня – квітня 1926 р. двічі в своїх промовах (на з'їзді республіканського комсомолу [10, 4] та з'їзді ВЦВК) наголошував на небезпеці для більшовицької влади в Україні. Зокрема в Москві він звернув увагу присутніх на те, що «навіть після того, як советська влада зміцнилася на Україні, еміграція (українська) не заспокоїлась. До цього часу в Парижі існує і живе «український народний уряд» на чолі з Петлюрою. Ми не зовсім певні в тому, що ті, кому це корисно не зужиткують цього уряду для завдань, направлених проти» СРСР [11, 4].

Український дослідник Сергій Литвин вважає, що це був своєрідний сигнал репресивній машині щодо вбивства С. Петлюри чи озвучення сценарію ГПУ [12, 482]. Це досить категоричне твердження, оскільки для організації подібного замаху на території суверенної іноземної держави двомісячний термін видається не зовсім правдоподібним. Крім того, незрозуміло для чого було двічі публічно віддавати команду на вбивство. Швидше всього, ідеологічна та диверсійна складові антипетлюрівської роботи велися паралельно і незалежно одна від одної.

Оперативно реагуючи на виступ В.Чубаря у Москві 16 квітня 1926 р. на сесії ВЦВК СРСР часопис «Тризуб» наголошував: «Головна причина такої чуйної уважливості до уряду УНР та української еміграції полягає в свідомості ваги тих національних ідей, що їх репрезентують і втілюють ці чинники. Всі Чубарі і чубарята добре знають, якими засобами вони досягають того «заспокоєння», яке сьогодні є на Україні [...] Сьогоднішнім панам України залежить на тому, щоб переконати міжнародну опінію в легальності своєї влади, ніби признаної з доброї волі і бажання всього населення і на цій брехні зміцнити своє становище в очах населення, здезорганізувати його...» [11, 5].

Убивство Симона Петлюри та захист його імені та честі впродовж судового процесу та після нього стало одним із пріоритетних напрямів у дипломатичній діяльності уряду. Більше того, можна говорити про цей процес, як додатковий поштовх для її активізації. Головною метою поточного моменту було об'єднання розрізнених сил української еміграції.

У ході цих поїздок керівники Державного центру моли змогу не тільки зустрітися зі своїми земляками емігрантами, а й залучити їх до справи уряду. Поряд з цим зав'язувалися чи поновлювалися стосунки з керівництвом тамтешніх країн. Як писав Олександр Лотоцький, цим вони втілювали у життя ідеї Петлюри: «Правительство повинно повести належну працю в напрямку інформації урядів [...] і встановлення належного контакту з ними. Межі дипломатичної праці повинні бути поширені на рішеннячі круги Європи, діловий зв'язок з котрими має бути знайдений за всяку ціну» [13, 32].

У 1929 р. міністерство зовнішніх справ уряду УНР активізує спроби встановлення діалогу з офіційними колами Сполучених Штатів Америки. Як свідчить тодішній керівник Секретаріату неофіційної місії уряду УНР при Лізі Націй Микола Ливицький, була спроба (очевидно, не зовсім вдала – В.Я.) письмових контактів Президента А. Ливицького з Президентом Ф. Рузвельтом [6, 40]. Саме у цей час в Сенаті та Конгресі йшли жваві дискусії щодо необхідності встановлення дипломатичних стосунків між США та Радянським Союзом. Екзильний уряд не залишався осторонь цього процесу, здійснюючи певні заходи серед відповідних політичних сил у США. Друкований орган уряду тижневик «Тризуб» 15 грудня 1929 р. у статті «Україна і Сполучені Штати Північної Америки» писав з цієї нагоди, що «ще з весни цього року міністерство закордонних справ Української Народної Республіки увійшло в близькі стосунки з деякими впливовими діячами Сполучених штатів Північної Америки. Діячі ті тоді перебували у Європі. З цих розмов виявилися великий інтерес і симпатії деяких північно-американських кіл до України. В наслідок мемуара, переданого цим діячам, піднято було ними відповідну акцію, результатом якої з'явилося внесення сенатором Копеландом про визнання України. Основна його точка полягає в тому, що президентові Сполучених Штатів ухвалюється кредит на те, що в разі, як він визнає це потрібним, він міг акредитувати свого посла до уряду Української Народної Республіки. Загалом текст і висновки законопроекту аналогічні до законопроекту в справі визнання Грузії і других кавказьких республік. Біл щодо України було двічі перечитано в сенаті і передано до комісії закордонних справ» [14, 6-7].

Таким чином сенатор Роял Копеланд (Royal Samuel Copeland) став виразником певної групи американських політиків, які виступали проти визнання СРСР. Звичайно, подібні законопроекти були частиною внутрішньоамериканської політичної гри, проте вони чи не вперше засвідчували інтерес США до українського питання та показували результати зовнішньополітичних зусиль екзильного уряду УНР. Як стверджує М.Ливицький «з цього приводу проф[есор Р.] Смаль-Стоцький вів розмови в американській амбасаді у Варшаві» [6, 40]. Було очевидно, що згаданий законопроект не мав шансів на схвалення Сенатом, але він став тим інформаційним приводом, який привернув увагу до Державного центру УНР як закордоном так і на території України.

Авторитетна швейцарська газета «Журналь де Женев», писала: «Група сенаторів Сполучених Штатів Північної Америки, на чолі з сенатором Копеландом, представила сенатові внесок, в якому вимагає, щоби було визнано Україну, приєднану силою до советів. У внескові коротко переказано історію цієї країни, що не зважаючи на свою нещадну долю, зміла заховати свою мову і культуру... Навала советів на Україну та примусовий вихід легального українського уряду за кордон сталися після вже того урочистого визнання України Москвою». М.Ливицький зазначає, що дана подія отримала розголос і в іншій закордонній пресі [15].

Львівська газета «Діло» писала про дискусію у польському сеймі за участю прем'єр-міністра Казимира Бартеля (Kazimierz Bartel) щодо згаданої події. Посол сейму Остап Луцький (УНДО), зокрема зазначив: «Тим часом гноблений, але стихійний український рух, передовсім з 1917 р., зробив з української справи проблему, що набирає чимраз більшої ваги для офіційної та неофіційної європейської політики. Перед кількома тижнями поважна група американських сенаторів у Злучених Державах Північної Америки

зголосила в американському сенаті внесення передане до комісії для закордонних справ в яким члени тієї групи висказуються за визнання національної української держави Української Народньої Республіки» [16].

Те ж видання майже місяцем раніше звертало на важливість поданого законопроекту: «Самозрозуміло, що внесення Копеланда може мати тепер тільки чисто теоретичне, а при тім не мале моральне значення. Воно може причинитися без сумніву до заaktuалізування української проблеми не тільки на американській, але на світовій політичній арені, якщо його відповідно використали б українські чинники. Величезного практичного значення набрало б воно в моменті поважних пертурбацій у Східній і Середущій Європі» [17]. Принагідно відзначимо позитивні зміни у ставленні західноукраїнських політиків та мас-медіа до діяльності еміграційного уряду УНР, який після самоліквідації екзильного уряду ЗУНР, залишився єдиним репрезентантом ідеї незалежності України на зовнішньополітичній арені.

Право на суверенітет України українські дипломати-емігранти обстоювали в Лізі Націй, робота у якій крім представництва УНР на міжнародному форумі, згодом замінила працю в зліквідованих дипломатичних представництвах. Стосунки уряду з цією організацією закладалися ще з 1920 р. Для того щоб справа УНР потрапила на розгляд в одну із комісій Ліги Націй, українська дипломатія розпочала активну підготовку. Офіційно ініціювався цей тривалий процес 14 квітня 1920 р., коли було надіслано листа у Лондон на імя Генерального секретаря Союзу Народів Д.-Е. Друмонда (James Eric Drummond) [18, 102-103].

Як стверджує О. Шульгин, «в Англії тодішній наш посол Арнольд Марголін разом з покійним Радником Місії д[октор]ом Ярославом Олесницьким подали у згоді з нашим Міністерством Закордонних Справ жадання в імені У.Н.Р. стати членом Ліги Націй. Тоді уряд наш був ще на своїй землі, регулярна армія наша захищала ще край від навали» [8, 79]. Офіційна реакція на лист з'явилася лише через 4 місяці. 25 серпня Генеральний секретар звернувся до Голови Ради Міністрів УНР з проханням надіслати основні відомості про Україну: сучасне становище, акти проголошення незалежності, документи інших держав щодо її визнання, тощо. Потрібні документи були негайно вислані [18, 103].

На осінь 1920 р., коли в Женеві мала зібратися Перша Асамблея Ліги націй. Генеральний секретар Ліги, Ерік Друмонд видав цінну збірку документів під № 88 і додав свій мемуар в цій справі, а також цілу низку документів (визнання України різними державами та універсали Української Центральної Ради) [8, 79]. Таким чином був підготовлений для Ліги націй чи не перший документ ознайомчого характеру про Україну та її недавню історію.

Наприкінці 1920 р. Україна, як ніколи, потребувала міжнародної підтримки і визнання. Тому для вирішення цього завдання на міжнародний форум урядом була вислана спеціальна делегація. Очолив її экс-посол УНР в Болгарії О. Шульгин, який вже на той час мав значний досвід роботи на Паризькій мирній конференції. До складу цієї невеликої місії увійшли також О. Коваленко у якості секретаря, А. Марголін – юридичний радник, М. Ге – технічний працівник, француз за походженням, який за час роботи з українцями став активним прихильником незалежності України. Представники УНР докладали максимуму зусиль для досягнення позитивного результату щодо розгляду українського подання.

Справи про прийняття нових держав у члени Союзу народів розглядалися окремими комісіями. Українське питання розглядалося у підкомісії «С» 5-ї комісії під головуванням представника Норвегії Фрітьофа Нансена (Fridtjof Nansen). Представницький склад підкомісії був надто не вигідний для України. За винятком представника Румунії, представники інших країн (Іспанія, Китай, Греція, Австралія) дуже мало розумілися на проблемах України. Підкомісія винесла після обговорення справи України негативне рішення (25 листопада 1920 р.). Не змінили його і два наступні засідання 5-ї комісії 1-го та 6-го грудня під головуванням представника Чилі [18, 103].

Також не вплинули на перебіг ситуації і постійні консультації з головами делегацій Англії, Франції, Італії, Чехії, Польщі, Румунії, Швеції, які запевняли українців у своїй підтримці. Олександр Шульгин, як представник Уряду УНР, нотою від 11 грудня протестував щодо такого рішення комісії, кваліфікуючи його як таке, що йде на користь більшовикам [19, 126].

Фактично без обговорення відмовила у прийнятті України і Асамблея Союзу, яка 23 голосами «проти» винесла 17 грудня остаточне рішення. Представники тих країн, що обіцяли підтримку, або не з'явилися на це засідання, або утрималися від голосування [18, 103]. Шансів щодо ухвалення необхідного українській стороні рішення майже не було, оскільки в Лізі націй вели першу скрипку держави, які вже висловили своє ставлення до даного питання у двосторонніх консультаціях з представниками УНР. Крім того, світ жив переконаннями, що більшовицька влада явище тимчасове, і питання відновлення «єдиної та неподільної» небільшовицької є актуальним. Тому обговорення подань про членство, а по суті визнання Азербайджану, Вірменії, Грузії, Естонії, Латвії, Литви та України закінчилися негативним вердиктом.

Варто сказати, що наступного 1921 р. балтійські країни були прийняті до цієї міжнародної організації. Україна, як і інші окуповані країни поновити своє подання про членство в Лізі не мали можливостей.

Навіть після негативного рішення щодо визнання суверенності України, головним напрямом зовнішньополітичної діяльності уряду УНР залишалася Швейцарія, де в Женеві засідала Ліга Націй. Тут були постійно діючі представництва різних країн-членів Ліги та бездержавних народів. У Женеві можна було встановлювати і підтримувати стосунки з представництвами впливових держав Європи та світу. З великих держав не були репрезентовані в Лізі націй США та СРСР.

Трибуна Ліги націй стала важливим інструментом для пропагування ідеї незалежності України (в тогочасних урядових документах вживалася ідеологема «українська ідея») та критики більшовицької влади. Однак якщо противників радянської влади в Женеві не бракувало, то адепти української незалежності були не чисельні. Переважна більшість дипломатів не знала чи не розуміла української проблематики, або ж перебувала у полоні російського дискурсу. Зрештою, українці на міжнародному форумі у зв'язку з внутрішньою кризою, не проявляли активності з 1922 по 1926 роки. Актуалізувалося «українське питання» під час розгляду в Лізі Націй проблем так чи інакше пов'язаних з Україною: видача «нансенівських» паспортів, голод 1932-1933 років, дискусія щодо вступу СРСР до цієї міжнародної організації та ін.

Комунікації з представниками інших держав відбувалися також через Українське товариство Приятелів Ліги Націй, засноване 1920 р. Воно, разом з аналогічним грузинським, було дійсним членом Міжнародної унії приятелів Ліги націй. У його діяльності брали участь як звичайні громадяни, репрезентанти своїх країн, так і офіційні представники держав при Лізі Націй. Постійними представниками Українського Товариства в Унії були О. Шульгин та Р. Смаль-Стоцький, з 1933 р. – М. Ливицький, який писав: «На форумі Унії була, між іншим, порушена справа «пацифікації» у Галичині, при чому польські представники, зокрема член польського парламенту Стронські, мусіли признати «нерегулярності» в поступуванні польської влади» [6, 39]. Зрозуміло, що такі здобутки українців в цьому неофіційному органі мали насамперед моральне та інформаційне значення і на реальну політику справляли лише опосередкований вплив.

У Женеві функціонували й інші міжнародні організації, з якими плідно співпрацювали представники уряду. Серед них – Міжнародний офіс Нансена з питань біженців, представництво Міжнародної організації комбатантів, до якого входило українське представництво на чолі з генералом В. Сальським, Міжнародний Червоний Хрест та інші. Проблематика стосунків була досить широкою: від захисту українських емігрантів до протестів щодо Голодомору в Україні. Для організації роботи на цій ділянці екзильним урядом був створений в Женеві окремий Секретаріат (1933-1939 рр.) всю роботу в якому виконував один працівник [6, 39].

Висновки. Позбавлений звичних інструментів ведення зовнішньополітичної діяльності, в силу свого еміграційного статусу, Державний центр УНР в екзилі широко використовував доступні елементи впливу на міжнародних гравців. Це була розгорнута медійна політика щодо важливих для України проблем, наукові та безпекові форуми і громадська діяльність. Однією із важливих форм такої діяльності стало Українське товариство прихильників Ліги Націй. Це був досить ефективний механізм донесення

позиції українського уряду у вигнанні до Ліги Націй, національних урядів та громадськості. Варто зазначити, що у період членства СРСР у Лізі Націй (з 18 вересня 1934 р. по 14 грудня 1939 р.) можливості Українського товариства прихильників Ліги Націй суттєво зменшилися, хоча воно активно діяло аж до фактичного припинення існування Ліги Націй із початком Другої світової війни.

Список використаної літератури

1. Віднянський С. Ліга Націй // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 205. – 784 с.
2. Матвієнко В. Ліга Націй // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К. : Парламентське видавництво, 2011. – С.403.
3. Матвієнко В. Українське товариство прихильників Ліги Націй // Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Л. В. Губерський (голова). – К. : Знання України, 2004. – Т. 2 : М–Я. – 812 с.
4. Піскун В. Політичний вибір української еміграції (20-ті роки ХХ століття): монографія / Валентина Піскун. – К. : МП «Леся», 2006. – 672 с.
5. Трофимович В. Зовнішньополітичні аспекти діяльності еміграційного уряду УНР в країнах Європи та Північної Америки (1924 – 1940 рр.) / В. Трофимович Н. Мартинюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». – Острог, 2019. – Вип. 29. – С. 15–24.
6. Ливицький М. ДЦ УНР в екзилі між 1920 і 1940 роками / М. Ливицький. – Мюнхен; Філядельфія: Українське Інформаційне Бюро, 1984. – 72 с.
7. Міжнародна унія товариств Ліги Націй // Українська мала енциклопедія : 16 кн. : у 8 т. / проф. Є. Онацький. – Буенос-Айрес, 1961. – Т. 4, кн. VIII : Літери Ме – На. – С. 991-992.
8. Шульгин О. Без території. Ідеологія та чин Уряду УНР на чужині / О.Шульгин. – Автентич. відтворення вид. 1934 р. / Відп. ред. Г. Й. Удовенко; упорядники: Г. В. Стрельський, І. Д. Шевченко. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 352 с.
9. Сергійчук В. Українські державники: Симон Петлюра / В. Сергійчук. – Видання друге, доповнене. – К. : ПП Сергійчук М. І., 2009. – 568 с.
10. Петлюра С. Ловці душ / С. Петлюра // Тризуб. – 1926. – Ч.26-27. – С.4.
11. Петлюра С. Компетентне призначення Чубаря / С. Петлюра // Тризуб. – 1926. – Ч. 31. – С. 4.
12. Литвин С. Симон Петлюра у боротьбі за Самостійну Україну / Сергій Литвин. – К. : Смолоскип, 2018. – 680 с.
13. Лотоцький О. Симон Петлюра / Олександр Лотоцький. – [Б.м.]: Накладом Ком. для вшанування Х річниці смерті Симона Петлюри, 1936. – 118 с.
14. Україна й Сполучені Штати Північної Америки // Тризуб. – 1929. – Ч. 50 (206). – С. 6-7.
15. Євшанський М. Акція ДЦ УНР перед американськими чинниками в 1929 році / М. Євшанський // Свобода. – 1985. – 26 червня.
16. Відповідь Українського Клубу прем'єрові Барлеві // Діло. – 1930. – Ч.12. – С. 1.
17. Америка й Україна. Ще про внесення сенатора Копеланда // Діло. – 1929. – Ч. 285. – С. 1.
18. Яблонський В. Від влади п'ятьох до диктатури одного. Історико-політичний аналіз Директорії УНР / В.Яблонський. – К. : «Альтерпрес», 2001. – 160 с.
19. ЦДАВО України. – Ф. 3696. – Оп. 2. – Спр. 404. – Арк. 126.

References

1. Vidnians'kyj S. (2009). League of Nations. *Encyclopedia of the History of Ukraine*. V.A. Smolij (ed). Vol. 6, p. 205. Kyiv: Scientific opinion (in Ukr.).
2. Matviienko V. (2011). League of Nations. *Political Encyclopedia*. Yu. Levenets (ed.), p. 403. Kyiv: Parliamentary Publishing House (in Ukr.).
3. Matviienko V. (2004). Ukrainian Society of Supporters of the League of Nations. *Ukrainian Diplomatic Encyclopedia*. L.V. Gubersky (ed.). Vol. 2. Kyiv: Knowledge of Ukraine (in Ukr.).
4. Piskun V. (2006). Political choice of Ukrainian emigration (1920s) Kyiv: Lesya (in Ukr.).
5. Trofymovych V., & Martyniuk N. (2019). Foreign policy aspects of the emigration government of the UPR in Europe and North America (1924 - 1940). *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy". Series "Historical Sciences"*, 29, 15–24 (in Ukr.).
6. Livyts'kyj, M. (1984). DC UPR in exile between 1920 and 1940. Munich; Philadelphia: Ukrainian Information Bureau (in Ukr.).
7. International Union of Societies of the League of Nations. *Ukrainian Small Encyclopedia* (1961). Ye. Onats'kyj (ed), Vol. 4, book. VIII, p. 991-992 (in Ukr.).

8. Shul'hyn, O. (1998). Without territory. Ideology and rank of the Government of the Ukrainian People's Republic abroad. Kyiv: Yurinkom Inter (in Ukr.).
9. Serhijchuk V. (2009). Ukrainian statesmen: Simon Petliura. Kyiv: PE Sergiychuk M.I. (in Ukr.)
10. Petliura S. (1926). Catchers of souls. *Tryzub (Trident)*, 26-27, 4. (in Ukr.)
11. Petliura S. (1926). Competent recognition of Chubar. *Tryzub (Trident)*, 31, 4. (in Ukr.)
12. Lytvyn S. (2018). Simon Petliura in the struggle for Independent Ukraine. Kyiv: Torch. (in Ukr.)
13. Lotots'kyj, O. (1936). Symon Petliura (in Ukr.).
14. Ukraine and the United States of North America (1929). *Tryzub (Trident)*, 50 (206), 6-7. (in Ukr.)
15. Yevshans'kyj M. (1985). Action of the Central Committee of the Ukrainian People's Republic before American factors in 1929. *Svoboda (Freedom)*, June 26. (in Ukr.)
16. Response of the Ukrainian Club to Prime Minister Barlev. (1930). *Dilo (Case)*, 12, 1 (in Ukr.)
17. America and Ukraine. More about the introduction of Senator Copeland. (1929). *Dilo (Case)*, 285, 1 (in Ukr.)
18. Yablons'kyj V. (2001). From the power of five to the dictatorship of one. Historical and political analysis of the Directory of the Ukrainian People's Republic. Kyiv: Al'terpres (in Ukr.).
19. Central State archive of higher authorities and management, f. 3696, op. 2, spr. 404, ark. 126. (in Ukr.)

YABLONSKYI Vasyl, Candidate of Historical Sciences (Ph. D. in History), Associate Professor, Adviser to Directorate, National Institute for Strategic Studies,
e-mail: 2012vy@gmail.com

ACTIVITIES OF THE GOVERNMENT OF THE SC OF THE UPR IN EXILE IN THE LEAGUE OF NATIONS (1920-EARLY 1930'S).

Abstract. Introduction. *The loss of its own territory by the government of the Ukrainian National Republic and the getting the status of "government in exile" led to the restructuring of all spheres of activity, including such important ones as foreign policy. New realities forced the Foreign Ministry to look for new forms of activity, the League of Nations included, an international structure the function of which was to solve the problems that arose as a result of the creation of the Versailles-Washington system. The article considers the work of the State Center of the UNR for emigration (SC UNR) in the League of Nations and its affiliated structures. In particular, the article studies the incomplete process of accepting the UNR as a member of this organization and the reasons that prevented the full membership of the UNR in the League of Nations due to Bolshevik aggression against Ukraine.*

Purpose. *The aim of this article is to determine the main directions of work of the UNR emigration government in the League of Nations in the context of limited institutional, human and financial influences on international policy during this period.*

Results. *There has been analyzed the views of the heads of the State Center of the UNR, primarily Symon Petlura, onto the development of a new strategy of the Ukrainian emigration government in international relations. The gradual recognition of the USSR by European countries reduced their interest for the struggle of the DC UPR for the restoration of Ukraine's independence. Therefore, it was decided that under these conditions, the activities of the UNR government abroad should be primarily informational in nature, explaining the essence of the Ukrainian state problem and possible preferences for influential or decisive factors of European policy in case of its positive solution.*

A separate storyline is the attempts of the exiled government to influence the process of recognition of the Soviet Union by the United States of America. As a result of negotiations between the UNR Government factors and a group of US senators, Senator R. Copeland, the Senate of the United States began discussing the possibility of recognizing the Ukrainian National Republic.

Conclusion. *Deprived of full participation in the work of the League of Nations of the UNR, in order to familiarize the world community with the position of the emigrant government, it entered in 1922, through the Ukrainian society of supporters of the League of Nations, into the International Union of society-supporters of the League of Nations, which at that time united representatives from more than 50 countries of the world. As part of the work of this Union, the Ukrainian emigration government has consistently defended its pro-Ukrainian and anti-Soviet position. It consisted in limiting the military cooperation of the USSR with other countries, protecting the population in the occupied territory from forced labor and hunger. In addition, Ukrainian society protested against the Polish policy of "pacification".*

Keywords: *the UNR State Center for emigration, League of Nations, Symon Petlura, the USA.*

Одержано редакцією 8.09.2020

Прийнято до публікації 6.11.2020